P9_TA(2020)0014

Aktualna saslušanja u okviru članka 7. stavka 1. UEU-a o Poljskoj i Mađarskoj

Rezolucija Europskog parlamenta od 16. siječnja 2020. o saslušanjima u tijeku u skladu s člankom 7. stavkom 1. UEU-a u pogledu Poljske i Mađarske (2020/2513(RSP))

(2021/C 270/10)

Europski parlament,

— uzimajući u obzir članak 2. i članak 7. stavak 1. Ugovora o Europskoj uniji (UEU),

— uzimajući u obzir Povelju Europske unije o temeljnim pravima,

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 12. rujna 2018. o prijedlogu kojim se Vijeće poziva da, u skladu s člankom 7. stavkom 1. Ugovora o Europskoj uniji, utvrdi da postoji očita opasnost da Mađarska teško prekrši vrijednosti na kojima se temelji Europska unija ([1]),

— uzimajući u obzir obrazloženi prijedlog Komisije od 20. prosinca 2017. u skladu s člankom 7. stavkom 1. UEU-a u pogledu vladavine prava u Poljskoj: Prijedlog odluke Vijeća o utvrđivanju da postoji očita opasnost da Republika Poljska teško prekrši vladavinu prava (COM(2017)0835),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 1. ožujka 2018. o odluci Komisije o aktiviranju članka 7. stavka 1. UEU-a u pogledu situacije u Poljskoj ([2]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 14. studenoga 2019. o kriminalizaciji spolnog odgoja u Poljskoj ([3]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 18. prosinca 2019. o javnoj diskriminaciji i govoru mržnje protiv pripadnika zajednice LGBTI, uključujući „zone bez LGBTI-ja” ([4]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 16. siječnja 2019. o stanju temeljnih prava u Europskoj uniji 2017. godine ([5]),

— uzimajući u obzir svoju Rezoluciju od 25. listopada 2016. s preporukama Komisiji o uspostavi mehanizma EU-a za demokraciju, vladavinu prava i temeljna prava ([6]),

— uzimajući u obzir svoju Zakonodavnu rezoluciju od 4. travnja 2019. o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o zaštiti proračuna Unije u slučaju općih nedostataka u pogledu vladavine prava u državama članicama ([7]),

— uzimajući u obzir sudsku praksu Suda Europske unije,

([1]) SL C 433, 23.12.2019., str. 66.
([2]) SL C 129, 5.4.2019., str. 13.
([3]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2019)0058.
([4]) Usvojeni tekstovi, P9_TA(2019)0101.
([5]) Usvojeni tekstovi, P8_TA(2019)0032.
([6]) SL C 215, 19.6.2018., str. 162.
([7]) Usvojeni tekstovi, P8_TA(2019)0349.

četvrtak, 16. siječnja 2020.

— uzimajući u obzir standardne modalitete saslušanja iz članka 7. stavka 1. UEU-a koje je Vijeće odobrilo 18. srpnja 2019.,

— uzimajući u obzir činjenicu da je poljski Sejm 20. prosinca 2019. donio prijedlog zakona kojim je uveden niz izmjena Zakona o zajedničkim sudovima, Zakona o Vrhovnom sudu i određenih drugih akata; uzimajući u obzir zahtjev poljskog Senata da Venecijanska komisija izda hitno mišljenje o tom prijedlogu zakona,

— uzimajući u obzir članak 132. stavak 2. Poslovnika,

A. budući da se Unija temelji na vrijednostima poštovanja ljudskog dostojanstva, slobode, demokracije, jednakosti, vladavine prava i poštovanja ljudskih prava, uključujući prava pripadnika manjina, koje su utvrđene u članku 2. Ugovora o Europskoj uniji (UEU) te koje se odražavaju u Povelji Europske unije o temeljnim pravima i uvrštene su u međunarodne ugovore o ljudskim pravima; budući da se na tim vrijednostima, koje su zajedničke državama članicama i na čije su se poštovanje dobrovoljno obvezale sve države članice, temelje prava koja uživaju osobe koje žive u Uniji;

B. budući da se očita opasnost od teškog kršenja vrijednosti iz članka 2. UEU-a od strane države članice ne odnosi samo na pojedinačne države članice u kojima se takav rizik pojavljuje, već utječe i na druge države članice, njihovo uzajamno povjerenje te samu prirodu Unije i temeljna prava njezinih građana na temelju prava Unije;

C. budući da se članak 7. stavak 1. UEU-a odnosi na preventivnu fazu u kojoj Unija može intervenirati u slučaju očite opasnosti od ozbiljnog kršenja zajedničkih vrijednosti; budući da se u sklopu te preventivne mjere predviđa dijalog s dotičnom državom članicom, a njezin je cilj izbjeći moguće sankcije;

D. budući da su Komisija i Parlament aktivirali članak 7. stavak 1. UEU-a u pogledu Poljske i Mađarske, nakon utvrđivanja očite opasnosti od ozbiljnog kršenja vrijednosti na kojima se temelji Unija;

E. budući da je Vijeće u okviru Vijeća za opće poslove dosad organiziralo tri saslušanja s Poljskom i dva s Mađarskom;

F. budući da je 11. prosinca 2019. finsko predsjedništvo zatražilo pisano obrazloženje u vezi s navodnim kršenjem članka 339. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) i članka 6. stavka 1. Poslovnika Vijeća o povjerljivosti sastanaka, koje je počinio javni dužnosnik iz mađarskog izaslanstva;

1. prima na znanje saslušanja koja je Vijeće organiziralo u skladu s člankom 7. stavkom 1. UEU-a kao odgovor na prijetnje zajedničkim europskim vrijednostima u Poljskoj i Mađarskoj; sa zabrinutošću primjećuje da se saslušanja ne održavaju redovito niti su organizirana na strukturiran i otvoren način; apelira na hrvatsko predsjedništvo i ostala predstojeća predsjedništva da saslušanja organiziraju redovito; ističe da saslušanja moraju biti objektivna, utemeljena na činjenicama i transparentna te da dotične države članice moraju tijekom cijelog postupka surađivati u dobroj vjeri u skladu s načelom lojalne suradnje iz članka 4. stavka 3. UEU-a; preporučuje da Vijeće dotičnim državama članicama, kao daljnje postupanje nakon saslušanja, uputi konkretne preporuke, kako se navodi u članku 7. stavku 1. UEU-a, te da navede rokove za provedbu tih preporuka; naglašava da se uzajamno povjerenje među državama članicama može ponovno uspostaviti tek kad se osigura poštovanje vrijednosti iz članka 2. UEU-a te poziva Vijeće da djeluje u tom smjeru; poziva države članice da poštuju nadređenost prava EU-a;

2. izražava duboku zabrinutost zbog toga što se standardnim modalitetima saslušanja iz članka 7. stavka 1. UEU-a ne osigurava da se prema Parlamentu postupa jednako kao prema Komisiji i jednoj trećini država članica kad je riječ o predstavljanju obrazloženog prijedloga; podsjeća da se u pogledu pokretanja postupka člankom 7. stavkom 1. UEU-a za jednu trećinu država članica, Parlament i Komisiju predviđaju jednaka prava i status u postupku; pozdravlja nastojanja finskog predsjedništva da se uključi u neformalni dijalog s Parlamentom, no smatra da neformalni dijalog ne može zamijeniti formalno predstavljanje obrazloženog prijedloga u Vijeću; insistira na tome da Parlament bude pozvan na formalni sastanak Vijeća na temelju prava na inicijativu i načela lojalne suradnje među institucijama iz članka 4. stavka 3. UEU-a; ponavlja svoj poziv Vijeću da Parlament odmah i u potpunosti obavještava u svakoj fazi postupka;

3. izražava žaljenje zbog toga što saslušanja još nisu dovela do značajnog napretka tih dviju država u pogledu otklanjanja očitih opasnosti od ozbiljnog kršenja vrijednosti iz članka 2. UEU-a; sa zabrinutošću primjećuje da se u izvješćima i izjavama Komisije i međunarodnih tijela, kao što su UN, OESS i Vijeće Europe, navodi da se od aktiviranja članka 7. stavka 1. UEU-a stanje u Poljskoj i Mađarskoj pogoršalo; skreće pozornost na to da Vijeće nije učinkovito primijenilo članak 7. UEU-a zbog čega su i dalje ugroženi integritet zajedničkih europskih vrijednosti, uzajamno povjerenje i vjerodostojnost Unije kao cjeline; ponavlja svoje stajalište o odluci Komisije da aktivira članak 7. stavak 1. UEU-a u pogledu situacije u Poljskoj te o svojem prijedlogu kojim se Vijeće poziva da, u skladu s člankom 7. stavkom 1. Ugovora o Europskoj uniji, utvrdi da postoji očita opasnost da Mađarska teško prekrši vrijednosti na kojima se temelji Europska unija; stoga poziva Vijeće da zajamči da se na saslušanjima u skladu s člankom 7. stavkom 1. UEU-a raspravlja i o novim kretanjima i procjenjuje opasnost od kršenja neovisnosti pravosuđa, slobode izražavanja, uključujući slobodu medija, slobode umjetnosti i znanosti, slobode udruživanja i prava na jednako postupanje; poziva Komisiju da za otklanjanje očite opasnosti od toga da Poljska i Mađarska teško prekrše vrijednosti na kojima se temelji Unija u potpunosti iskoristi dostupne alate, osobito ubrzane postupke zbog povrede prava i zahtjeve za privremenu pravnu zaštitu pred Sudom;

4. napominje da obrazloženi prijedlog Komisije u pogledu vladavine prava u Poljskoj ima ograničen djelokrug; poziva Vijeće da ispita način postupanja s navodima o kršenju temeljnih prava u Poljskoj u kontekstu aktualnih saslušanja;

5. smatra da se najnovijim razvojem događaja na saslušanjima koja su u tijeku u skladu s člankom 7. stavkom 1. UEU-a ponovno skreće pozornost na hitnu potrebu za mehanizmom EU-a za demokraciju, vladavinu prava i temeljna prava, kako je predložio Parlament, u obliku međuinstitucijskog sporazuma, koji bi se sastojao od godišnjeg neovisnog, nediskriminirajućeg i na dokazima utemeljenog preispitivanja u okviru kojeg će se na jednakoj osnovi ispitivati sukladnost svih država članica EU-a s vrijednostima iz članka 2. UEU-a te s preporukama za pojedine zemlje, koje bi trebalo popratiti međuparlamentarnom raspravom i trajnim političkim ciklusom u području demokracije, vladavine prava i temeljnih prava u institucijama EU-a; u tom pogledu poziva Komisiju i Vijeće da bez odgode započnu pregovore s Parlamentom o međuinstitucijskom sporazumu u skladu s člankom 295. UFEU-a; ponavlja da mehanizam treba dopuniti i ojačati, a ne zamijeniti postojeće i buduće postupke u skladu s člankom 7. UEU-a;

6. ponavlja svoje stajalište o Prijedlogu uredbe Europskog parlamenta i Vijeća o zaštiti proračuna Unije u slučaju općih nedostataka u pogledu vladavine prava u državama članicama te poziva Vijeće da što prije započne međuinstitucijske pregovore;

7. nalaže svojem predsjedniku da ovu Rezoluciju proslijedi Komisiji i Vijeću te predsjednicima, vladama i parlamentima Poljske i Mađarske te vladama i parlamentima država članica.